

Nejvýznamnější skladatelé opery konce 19. a počátku 20. st.

Opera

V r. 1637 vzniklo v bohatých italských Benátkách první veřejné operní divadlo a v nejbližších desetiletích ještě několik desítek dalších, Benátky se tehdy staly centrem operní tvorby, proto se tento hudební útvar nazýval benátská opera. Námětově těžila z mýtů, dějin, italských barokních básníků i z Orientu, který dával možnosti bohaté a efektní vnější úpravy. V 17. a 18. století se rozšířila po celé Evropě. V době rozkvětu opery vyrostli pod jejím vlivem v některých hudebních střediscích významní skladatelé barokní hudby, např. Georg Friedrich Händel.

Významnou kapitolou byla opera Prozatímního divadla, kdy zejména pod vedením B. Smetany vystoupila na vysokou uměleckou úroveň.

Bedřich Smetana (1824 – 1884)

- učitel hudby a koncertoval jako klavírní virtuóz, 1856 – 61 ve Švédsku jako dirigent a učitel hudby, po návratu sbormistrem pěveckého spolku Hlahol, od r. 1866 dirigentem Prozatímního divadla.

Opery

- *Braniboři v Čechách (Karel Sabina)*
- *Prodaná nevěsta (Karel Sabina)*
- *Dalibor (Josef Wenzig)*
- *Libuše (Josef Wenzig)*
- *Dvě vdovy (Emanuel Züngel)*
- *Hubička (podle povídky K. Světlé napsala Eliška Krásnohorská)*
- *Tajemství (Eliška Krásnohorská)*
- *Čertova stěna (Eliška Krásnohorská)*
- *Viola – jen fragment*

Antonín Dvořák (1841 – 1904)

V šestnácti letech tedy odešel do Prahy studovat varhanickou školu. Zároveň hrál na violu v orchestru Prozatímního divadla pod vedením Bedřicha Smetany, později varhaníkem kostela sv. Jakuba v Praze, od r. 1891 profesorem skladby na praž. konzervatoři, 1892 – 1895 ředitelem Národní konzervatoře v New Yorku

Antonín Dvořák se proslavil svými symfonickými díly a velkými vokálně-instrumentálními skladbami, neméně však i koncertními skladbami a operami. Dvořák je čelním světovým představitelem tzv. klasicistně-romantické syntézy. Za zmínku jistě stojí i to, že první skladba, která zazněla po přistání na Měsíci, byla Novosvětská symfonie.

Opery

- *Král a uhlíř (B. Guldener)*
- *Dimitrij (Marie Červinková-Riegrová)*
- *Jakobín (Marie Červinková-Riegrová)*
- *Čert a Káča (Adolf Wenig)*
- *Rusalka (Jaroslav Kvapil)*

Zdeněk Fibich (1850 – 1900)

- žák Smetany, učitel hudby a skladatel v Praze
- V letech 1875 až 1878 byl kapelníkem Prozatímního divadla. Od roku 1899 do své smrti byl operním dramaturgem v Národním divadle ke konci života dramaturgem ND

Opery

- *Bukovín*
- *Blaník (Eliška Krásnohorská)*
- *Mesinská nevěsta (podle Schillerovy tragédie Otakar Hostinský)*
- *Bouře (podle Shakespearovy pohádky Jaroslav Vrchlický)*
- *Hedy*
- *Šárka (Anežka Schulzová)*
- *Medea*
- *Pád Arkuna*

Josef Bohuslav Foerster (1859 – 1951)

- varhaník u sv. Vojtěcha (1882-88), učitel zpěvu na městském malostranském a smíchovském reálném gymnáziu (1885-86), ředitel kůru v chrámu Panny Marie Sněžné (1889-92, hudební referent Národních listů (1884 – 1892) - snaha o propagaci Smetanova díla;

- 1893 – 1903 v Hamburku (referent v Hamburger Freie Presse a v Hamburger Nachrichten), vyučoval klavír na konzervatoři;

- 1903 – 1918 ve Vídni (profesor na Nové konzervatoři, referent listu Die Zeit)

- 1918 návrat do Prahy - ačkoliv byl Foerster již vážený a uznávaný skladatel,

nepřijala ho Praha zcela jednomyslně, byl zpochybňován národní charakter jeho hudby a z jeho hudebního díla byla známa především sborová tvorba

- od r. 1919 profesor na Pražské konzervatoři, 1922 - 1931 vyučoval na mistrovské škole této konzervatoře, 3x zvolen jejím rektorem, přednášel na FF UK v Praze (1920-36), 1931 - 39 prezidentem České akademie věd a umění.

Opery

- *Debora*, 1890-91
- *Eva*, 1895-97, podle dramatu Gabriely Preissové Gazdina roba napsal sám J. B. Foerster)
- *Jessika*, 1902-04; r. 1906 nově přikomponováno 3. jednání
- *Nepřemožení*, 1917; první skica již z r. 1906
- *Srdce*, 1921-22
- *Bloud*, 1935-36

Leoš Janáček (1854 – 1928)

- po studiích v Praze se vrací zpět do Brna, kde se účastní národně-osvobozeneckých aktivit. Stává se ředitelem varhanické školy, kterou zakládá v roce 1881. Působí jako dirigent a velmi brzy zahajuje též svoji kariéru skladatele. Po vzniku Československa působí jako profesor brněnské pobočky mistrovské školy pražské konzervatoře a v roce 1919 zakládá Konzervatoř Brno.

Je ceněný především pro nezvyklou melodiku, vycházející z lidové hudby moravských regionů, zejména Slovácka a Lašska. Ve světě je Janáček znám hlavně díky svým operám, orchestrálně-vokálnímu dílu *Glagolská mše*, *Sinfonietě*, symfonické básni *Taras Bulba* a komorním skladbám, především smyčcovým kvartetům.

Opery

- *Šárka*, libreto Julius Zeyer podle vlastního románu
- *Počátek románu*, libreto Jaroslav Tichý podle románu Gabriely Preissové
- *Její pastorkyňa*, libreto Leoš Janáček podle dramatu Gabriely Preissové
- *Osud*, libreto Fedora Bartošová podle Leoše Janáčka
- *Výlety páně Broučkovy*, libreto Viktor Dyk a František Sarafinský Procházka podle románu Svatopluka Čecha
- *Káťa Kabanová*, libreto Leoš Janáček podle Ostrovského dramatu *Bouře*
- *Příhody lišky Bystroušky*, libreto zpracoval Leoš Janáček podle knihy Rudolfa Těsnohlídka
- *Věc Makropulos*, libreto Leoš Janáček podle dramatu Karla Čapka
- *Z mrtvého domu*, libreto Leoš Janáček podle románu F. M. Dostojevského *Zápisky z mrtvého domu*

Vítězslav Novák (1870 – 1949)

první žák Dvořáka; v prvním desetiletí 20. století se Novák stal vůdčím představitelem české hudby a svůj vliv zaměřil i na mladou generaci. Vyučoval pozdější významné české a slovenské hudební skladatele na Pražské Konzervatoři v mistrovské třídě (1909–19) i na mistrovské škole (1919–39) a později i soukromě

Byl třikrát zvolen rektorem konzervatoře, dostalo se mu nejvyšších oficiálních uznání, byl předsedou hudebního odboru České akademie věd a umění.

Opery

- *Zvíkovský rarášek* (podle Stroupežnického)
- *Karlštejn* (podle Vrchlického)
- *Lucerna* (podle divadelní hry A.Jiráska Hanuš Jelínek)
- *Dědův odkaz* (podle Stroupežnického)
- + 2 balety